

A'
TSÁSZÁRI ÉS KIRÁLYIFELSÉG'
ENGEDELMÉVEL.

Nro. 32.

Költ Bétsbenn, Sz. György Havának. Áprilisnek
22-dik napján 1800-dik Efstendőben.

Béts.

Az Olasz Országí szerentsés hadi történetekről két különös Tudósításokat adott ki a' Hadi Cancellária, Első és Második szám alatt, az elsőt, a' múlt Szombaton; April. 19-diken; a' másodikat pedig tegnap, April. 21-dikén.

Mindeneknek előtte; azt a' fundamentomos környülállást említjük itt az első Tudósításból: hogy a' fogságunkba esett Frantziáknak egygyező vallástétele szerént, nem vélte az ellenség,

K k

hogy részünkről egygyesített erővel mindenfelől meg fog támadódni a' Génuai földön; melly állításnak hitelességét az a' történet is neveli; hogy a' legjáratlanabb hegyeken fogattattak el némelly frantzia Tisztek, kiket a' Generálissaik olly czéllal küldöttek vala el; hogy keresnének, Fr. Országba, Nizzába, és Génuaiba szolgáló egygyesülhetés útjait.

(Hogy a' Tudósításokban előadandó történeteket annál helyesebben lehessen képzelni: általjában azt jegyezzük meg, az azokban, Savona Városa' el foglalása előtt 's Vadonak a' Frantziáktól lett el hagyatásakor, meg-nevezett hegyekről (Monte-kről): hogy azoktól, Savona, körül-vagyon vétetve, Napkelet, Észak és Napnyugot felől. — Bocchetta, melynek igen erős paszszusa (szoros járása) vagyon, Génuatól, ugyan azon líneában, Észak felé, ki van téve az Olasz Ország' Mappáján is. Savona és Génua között fekszik a' tenger-parton Inurea Helység, melly, meg-jegyzésre méltó módon említődik a' 2-dik Tudósításban; minthogy az Inurea fekvése szerént, maga Massena is el van zárva személy szerént Fr. Orzágtól. Inurea és Savona között esik Varraggio, de valamivel távolabb a' tenger-parttól, mint Savona, és Inurea; Varraggiótól pedig nem messze, Észak felé, Veirera.)

A' történetek laistroma, így következik. Apr. 6-dikán, leg elsőben is az ellenségnek Latorre Ca di bonai tanyáját támadtatta meg Lovasság-Generálissa Melas, F. M. L. Mitrovsky Osztállya által, mellyet mivel a' F. M. L.

meg betegedett: Gróf Pálffy Generálmajor vezérlött nagy okossággal. Három ezer Frantziák vóltak a' nevezett tanyában: melynek meg-vétele igen könnyebbedett az által, hogy a' Reisky Re—ének egy Bat—ja, Gertich Major vezérlése alatt, meg hágta a' jobb szárny felől vólt sántzát az ellenségnek. Öt ágyúkat nyert ott diadalmas népünk, 's el fogott egy Brigáda-Vezért, húsz Tisztekkel és kétszáz közemberekkel egyetemben. A' több Frantziák, Monte Ajuto-i más tanyájokra vették onnét magokat: hová a' miénk, képzelhetetlen gyorsasággal nyomakodtak utánnok a' magas hegyeken által. Hogy Monte Ajuto-t annál könnyebben meg-vehesse Melas Vezérünk: meg-pihentette egy kevésbé fáradt Vitézeit, és még két Brigádjával nevelte a' Izámokat.

Ezenközben látta, hogy Generális Gróf St. Julien Brigádája, meg-hágta Monte Notte-t, és Monte Negino felé nyomúlt.

Délutáni négy órakor, Generálmajor Lattermann körül vette a' Gránátéros-Brigádjával Monte Ajuto-t, 's a' Bussy Brigádája, előlről került ezen tanyának. Ugyan ezen idő-tájban jól lehetett látni: a' mint Gen. Gr. St. Julien meg-vette Monte Negino-t, 's Vado és Savona felé kergették onnét Vitézei az ellenséget.

Monte Neginon, egy Batalion-Vezér 12 Tisztekkel, és mintegy száz közemberrel egygyütt esett fogságunkba. Nyertünk egy ágyút is, és egynehány Doppelhacken-eket (szakállasokat). Jelesen meg-külömböztette ott magát a'

Vukasovits Regementje, Debaut Oberstlieutenánt vezérlése alatt.

Apr. 7-dikén reggel, F. M. L. Elsnitz meghágtá Monte S. Giacomo-t, és Monte Sette panit a' Gen. Ulm Brigadája által el foglaltatta.

Mint hogy az előtt való éjtfzaka, el hagyta az ellenség Vado-t, bé-fzegezvén elébb az ágyúi gyújtó-jukait, 's a' munitziójából se' hagyván meg semmit: és onnét a' tengeren Nizzába szaladt: tehát Apr. 7-dikén reggel Monte Altissimo-t is el vették a' miéink, a' hol 17 ágyúkat találtak, 's őrizetet is tettek azon Erösségbe. E' meg-lévén, a' Savonai kis Vár fogódott körül.

Savona Városában, egyéb foglyokon kívül, egy (fr.) Ispotály is jutott kezünkbe, a' melyben 350 Személlyek voltak.

Apr. 8-dikán, a' Vadoi Kikötőhelybe bcszállott Anglus Admirális Lord Keith, két 74 ágyús lineai hajókkal, négy Kutterekkel, egy Sebekkel, és uyóltz eleséges hajókkal.

Mint hogy L. G. Melas, tudósításokat vett, 's a' Kémjeitől is úgy értette: hogy az ellenségnek leg-nagyobb része, Génúában és Génúánál vagyon özfze-seregelve: ez okon, Elsnitz F. M. L. ot a' Savonai Citadella körül hagyta: maga pedig, a' több néppel Notte és Negino hegyek' hátára vette magát.

Apr. 8-dikán Finalet is el hagyta az ellenség. A' Vado és Finale között lévő tenger-parti Batterie-kban, hét külömbkülömbféle nagyságú ágyúkat találtak a' miéink, 's mintegy négyüzáz font lövő port.

Apr. 10-dikén reggeli hat órakor Varaggio felé indult L. G. Melas, 's meg-támadtatta az ellenséget Gróf Pálffy' Divíziója által 3 helyeken, mely viadal közben Gróf St. Julien és Gróf Bellegarde Generálmájorok Veireránál állottak a' Brigádáikkal.

Igen tüzes vólt a' verekedés. Massena Vezér, a' ki személy szerént vezette népét, egynehány ízben Vitézeink ellen: erőnek erejével győzni akart. De nem tsak nem győzött, hanem öszsze-zavarodott néppel futott el a' viadal' helyéről, melly, terítve vólt holt testekkel, és Inureáig üződött a' tenger-parti úton, a' hol az Anglusok bombijaik által is háborgatódott a' tengerről. Massenának egy Generáladjutánsa főgságunkba esett; nem külömben egy Brigáda-Vezér, és valami kétszáz közember.

Ugyan az nap olly örvendetes híradás érkezett L. G. Melashoz, F. M. L. Hohentzollern-től, hogy ezen Feldmarsallieutenant, a' Bocchetti szoros járást, Apr. 7-dikén meg-vette négy Batalionokkal, sokat le ölt az ellenség közzül, el fogott mintegy kétszázat, 's nyert tőle hat nagy ágyúkat.

F. M. L. Ott, még Apr. 6-dikán közelgett vala már a' Capunardo hegyén által (napkelet felől) Hohenzöllern F. M. L. ereje' nevelésére, diadalmas lépésekkel.

F. M. L. Kaimtól (Szabaudia és Piemont széleiről) olly Tudósítást vett L. G. Melas: hogy Mont Cenis hegyiről el hajtotta Kaim F. M.

L. Apr. 7-dik éjtszakáján az ellenséget, melly alkalmatossággal 16 ágyúkat nyert, 's nyóltz Tisztet és 3 száz Közembert fogott; 's őrizetet tett azon erős tanyára. (Mont Cenis ki van téve az általunk küldött Olasz Ország' Mappáján is. Az Alpeseeknek magasabb részei közzül való Cenis hegye. Ezen rontott által Hannibál Olasz Országba, Líviusnak eleven le-írása szerint.)

Hadi Környülállások.

(Külföldi Újságok szerént)

1. Rajna melljékiek.

A' Rajnai frantzia Sereg' Vezére Moreau, Basílea Városától egy órányira a' Weileri térségre, nagy számú Katonaságot állított ki April. első napján, 's minekutánna meg-vi'sgálta volna azt: jelentette néki, hogy mivel a' frantzia Respublika' békességes ajánlásait el nem fogadta az ellenkező Fél, újra hozzá kell kezdeni a' hadakozáshoz.

A' Würtembergi Rendeket, Császári rendelés szerént, öszsze kellett hívni közönséges Gyűlésbe a' Hertzegnek: hogy két más Deputátziók válaftódhassanak ki az előbbeniek helyébe; melly változtatásnak szükséges vóltát lehetetlen, a' Császári rendelés' ki-fejezése szerént, hogy meg ne esmérje a' Rendeknek nagyobb része maga is, mivel azon Deputátzióknak egy Baz nevezetű, most fogva ülő Tagjánál, két igen különös Írások találtattak, úgymint egy olly pafzszonynak és Útasításnak (Instructionnak) a' más-

sai; a' mellyekkel, Cotta nevű Tubingai Könyv-
 árost indítottak el a' múlt esztendő' Nóvembe-
 rének 6-dik napján Pári's felé, a' magokat úgy
 nevező Würtembergi Rendek' titkos Deputátzió-
 ja' Tagjai, olly tzélből: hogy Cotta, az eleibe
 adott mód szerént lépjen egy titkos alkura, a'
 Pári'si Kormányfzékkel, a' Würtembergi Ren-
 dek' nevében.

Különösen a' Würtembergi Rendekhez is
 ment egy Csász. rendelés, melyben meg-tiltódik
 nékiek, a' Hertzeg jussaiba való magok avatá-
 sa: 's szemekre hányódik az a' vakmerő írás'
 módja, mellyel éltek a' múlt hónap' 3-dikán
 Bétsbe indított előadásokban.

2.) Nagy Britanniaiak.

Az Udvari Újságnak Mártz. 27-dikén költ
 Darabja szerént: az akkor múlt négy utolsó
 hetekben, tizenkét alkalmas nagyságú, és job-
 bára új frantzia rabló-hajók jutottak anglus kéz-
 re. — Lord Keith, egy 26 ágyús Malagai spa-
 nyol hajót nyert el. — Li'sbonánál Weymouth
 nevezetű anglus lineai hajó meg-feneklett.

Az Afrikai partoknál frantzia fogságba esett
 anglus hajók' száma, hétre megy, mellyek kö-
 zött egy vólt húsz, kettő pedig 16 ágyús; a'
 többek, mind kisebbek vóltak.

Frantzia Országának Morlaixi (Mons Rela-
 xus-i Kikötőhelyéből, egy posta-hajó érkezett
 Mártz. 26-dikán, Angliának Portsmouthi rév-
 partjához, tizennyóltz Útazókkal, kik között
 hárman, arról a' Danae nevű anglus hadi Sa-

luppról valók voltak, melyet az el pártolt Hasjós-legények bé-vittek a' Breszti fr. Kikötőhely-be, nevezetesen: a' Számtartó; a' Seborvos; és a' Kapitánynak Lord Probynak a' Secretáriussa. Tizenkét frantzia származású Hajós-legények tsábították el az ánglus legénységet, kik minekutánna egy el nyert La Bordelais nevű frantzia rabló-hajón, ánglus fogságba estek volna: önként ajánlották magokat, hogy ánglus szolgálatot vegyzenek. Egy Jackson nevezetű Liverpooli Anglus vállalkozott fejekké a' pártútésre hajlottaknak: kiknek gonosz tselekedete, így adódik elő a' Londoni Udvari Újságban:

„Mártz. 14-dikén, a' mint Breszt előtt kerengett volna a' hajó (Danae): estvéli tíz óra-kor, a' Kormány-mestert, ki éppen a' hajó' te-tején szemlélődött, egy pártos le-ütötte. Ezen-közben a' több pártosok, mind meg fogdosták a' Tízteiket, 's lántzra tették. Hogy a' Kapitanyt annál hamarább való maga meg-adásá-ra kényszeríthessék: meg forgatták a' hajó' felső rélzin lévő ágyúkat, a' hajó' alsó része felé, a' hol szokott a' Kapitány' lakó-helye lenni, (melynek neve: Cajute, Cajuyte, vagy Kovi) Sebet is kapott a' Kapitány, kardvágással a' kezén, de a' melly nem veszedelmes. Midőn már ellentállás nélkül voltak a' pártosok: bé indították a' hajót Breszt alá, a' hol ki-rakód-tak az ánglus Tíztek a' szárazra; és tsak a' fenn említett 3 Személyek nyertek szabadságot, hogy Angliába mehessenek.

A' Békességről tartott nyomos Beszédjéről Pitt Ministernek azt írják Londonból: hogy igen

nagy foganatja vólt annak a' Nemzetre. Majd egy majd más Darabját annak, különösen is közlötték maga valóságában, a' Londoni Újságok.

„Mitsoda reménységünk lehet minékünk az eránt, hogy Királyt adhatunk a' frantzia Nemzetnek?“ Ezt az ellenkező Fél' kérdésit is feltette magának Pitt Úr, azon értekezésében, 's így felelt reá: „A' kényszerítésre én soha se' gondolkoztam, nem kívántam azt, 's nem is remény lettem: hanem a' mit én reménylek, az, hogy az egyesült (ánglus, orosz, 's a' t.) Seregeknek törekedéseik, erőtlenebbítik (Fr. Országban) a' ka onai-szorongatást: míg a' Nemzet szabadon ki-nyilatkoztathatja magát. Próbát kell tenni, ha valjon Fr. Ország felljebbre betsüli e' a' maga régi Királyi házánál, a' mostani igazgatás' formáját, melyről igazán jegyzették meg, hogy minden meg van benne a' királyi igazgatásból, a' törvényes vóltán, az állandóságán, 's a' határain kívül. A' napnyúgoti Tartományok, egészfzen ki-nyilatkoztatták magokat e' részben, és közönségesen mondom itt, hogy bizonyosan a' mi serkengetésünk nélkül; sőt inkább kívántuk vólna mi, a' Royalisták (Királyt kívánó fr. Lakosok) buzgóságát 's erejét alkalmasabb időre fordítani. Nem tagadom azomban, hogy a' Royalistáknak mostani környülállásaik is egy akadallyát tesz a' mostani fr. Igazgatókkal kezdendő alkunak.

3.) Frantzia Országaiak.

A' mostani Igazgatóknak, ámbár valamennyire mellékes, de tsak ugyan jól meg-érthető

's érezhető ízemrehányást tett Ápr. első napján egy Pári'si Újság, azért: hogy ellenkeznek magok magokkal, nem egygyeztetvén meg egyik szavokat 's tselekedetjeket a' másikkal.

„Az a' nagy Békesség-szeretetet — úgymond — mellyet mutat a' mi Kormányfzékünk, igen meg-láttatik sērtődni az által, hogy a' mi Kolégánknak a' Moniteur-nek meg-engedődött, egy olly buzdítást tenni bé a' maga officiális Újságába, melyben az előbbeni revolúciónális tsábítás példája szerént, arra izgatja az Anglus népet: hogy rontsa le a' mostani igazgatása' formájának alkotmányát, 's ölelkődzék öszsze a' maga szabadító rokonival a' Frantziákkal.“

Annyival vizfzāsabb lépés az ilyen mostanság, minthogy a' Redacteur, (melly, a' Direktorok alatt officiális Újság vólt, és most fél officiális) öszsze-hasonlítván a' mostani Igazgatókat az előbbiekkal, úgy írja le a' Consulokat, mint az igazságot és egyenességet helyre hozó, 's ekképpen a' társaságot ingadozatlan talpkőre állító Kormányozókat; az előbbeni Törvényadókról ellenben azt állítja, hogy azok nem tudták, mi egygyez meg az igazsággal, mi nem; olly intézeteket tettek — úgymond — mintha a' vad élet' módjára akartak vólna vizfza tafzítani bennüket: minden végzéseiknek célja a' vólt, hogy a' kitsint a' nagy ellen, a' szegényt a' gazdag ellen, a' szolgát és munkást a' kenyéradója ellen, 's a' gyermekeket Szüléik ellen fel-fegyverkeztessék.“

A' l' Ami des Loix tzímű Pári'si Újság, arról ditséri a' mostani igazgatást, hogy ez

alatt bátran nyilatkoztathatja már magát a' szegény és gazdag között lévő külső különbség, mint nyilatkoztatta nevezetesen a' Mária mezején, midőn a' múlt hónapban, mustrát tartott ott Buonaparte, nagy sokaságú Nézők előtt, kik között feles számú fényes társaságok voltak, 's egymást érték ott a' hintók. „A' Revolúzió — ezek a' l' Ami des Loix (Törvények' Barátja) szavai — mintegy vizfsza-tartóztatta eddig, a' közönséges inneplésektől a' gazdagságot, 's annak külső tzeđerét a' tzi-frálkodást: jó jel gyanánt lehet tehát most tartani; hogy a' gazdag ember, mutathatja magát a' szegény mellett, köz inneplések' alkalmatosságával, úgy; hogy sem meg-utálást nem lehet észre venni az egygyikben, sem pedig irígységet a' másokban, melly okozta vólt annakelőtte, hogy egészfen ellenségei vóltak egymásnak.

Olly szándéka vólt Buonapartenak, hogy az Olasz Országí Sereg' előljáró Ofztályát, többnyire ki-költözött Olaszokból szerkeztesse öfzsze, és húsz ezerre nevelje azon Ofztály' számát. Ezen Legio fel-állításának helyéül Dijon vólt ki-rendelve: de a' mint onnét írtak, nem lehetett nyóltz ezernél felljebb vinni az Olasz Legió' számát, úgy hogy e' szerént, mintegy ezer Tisztek maradtak szolgálat nélkül. Ezek a' szükségből virtust akarván tsinálni, ajánlották magokat, kik között fő Nápolyi Tisztek, és Ex-Cisalpínus hadi Kommiszfzáríusok is vagynak. hogy készek lesznek Volontér névvel köz-ember szolgálatot is tenni, melly ajánlást meg-ditsért

's el fogadott Gen. Lecchi, és tudósította felőle a' Hadi dolgokra ügyelő Minisztert.

A' Hajósseregnek olly biztatást nyújtatott Buonaparte, Admirális Bruix által: hogy az ő sebeit is igyekezik meg-orvosolni az első Consul; melly orvoslás után hitzi, hogy a' Hajóssereg is szerentsésítheti a' tengeren, az ő kétfélezer főből álló földi seregének a' szárazon teendő törekedéseit.

A' Pári'si Ofsztály (Departement) fő Tanácsát, olly Tagokból szerkeztette öszsze Buonaparte, a' kik igen jó birtokosok, és értenek a' közönséges dolgok' folytatásához.

Midőn a' Prefektusokat (a' Közönséges-társaság' Ofsztályainak helybéli újjonnan nevezett Kormányozóit) bé-mutattatta magának Buonaparte; azt mondotta nékiek: hogy a' Prefekturák' fel-állíttatása napjától kezdheti a' Fr. Respublika számlálni a' maga szerentsés idejét. Ezt a' komplementet hogy vizsgálja adhassa a' Pári'si Ofsztály Prefektusa Frochet, így szóllott az installáltatása' (a' Préfektusi hivatalba lett ceremóniás bé-helyheztetődése') alkalmatosságával:

„A' Fr. Respublika, azon naptól fogja számlálni a' maga szerentsés idejét, a' mellyen, egy törekedény hajó, vizsgálja-szállította a' frantzia partokhoz azt a' Hérózt, a' ki, tökekedéseinek czéljává tette: Hazája békességét, és a' Világ' tsendességét.“

Pári'sból írták Apr. 7-dikén: hogy Fr. Országoknak deli részeiben, különösen Ardeche nevű Ofsztályban, három 's öt százanként is járnak fel 's alá az Insurgensek, kik magokat a' Király

és Religió védelmezőinek nevezik. Úgy látzik, hogy a' Vezérjeik, mostanság érkeztek Fr. Országba.

Magyar Ország.

A' Magyar Királyi Kamara által ki-hirdetődött e' folyó Hónap' 16-dikán: hogy mivel Ő Felsege meg-engedte a' gabonának Magyar Országról Inneroesterreichba, Tirolisba, 's Vorarlbergbe vám 's harmintzad nélkül való szabad ki-szállítását; nem külömben Triestbe is olly feltétellel, hogy az oda lejendő ki-szállítás tsak e' folyó esztendő Júniussa' végéig tart Januárius' első napjától fogva, és a' ki-szállítandó gabona tsak magának a' Tartománynak szükségére való légyen: tehát a' kik már szállítottak ki szabad pafszus mellett, és a' szállítmányokért fizettek harmintzadot: vizsza kaphatják azt, a' harmintzad-tzedulának vizsza-adása mellett.

Korponai Plébanus Fő-Tiszt. Nyi'snyánszky Menyhárt Urat, hűsz esztendőig buzgóan folytattott egyházi hasznos szolgálatira való kegyes tekintetből, méltóztatott F. Urunk, a' Besztertzebányai Káptalannak rendes Kánonokjává nevezni.

Elegyes Tudósítások.

A' régi Görögök 's Rómaiak majmozásának, a' mi időnkbeli Frantziák között történt el hatalmazásáról, tsak cgy szóval említhettük a' múlt postán, hogy nyomos észrevételei vagy:

nak arra nézve Volneynak: most közlünk is némelyeket belőlök, minthogy valóban olyanok, mellyek, a' meg lett 's hanyatlott idejü Franziaák közzül igen sokakat meg-szégyeníthetnek 's magokba téríthetnek; a' neki vadúlt 's szilajodott Iffjúságot pedig zabolán tarthatják 's szelídíthetik.

„Most már utóljára — ezek, Volney' szavai — szinte az elzevezettségig bé-merültünk, a' Görögök' és Rómaiak' követésébe. Név, ruha, szokás, törvény, mind spártai vagy római akart lenni (*mint az 1793-dik esztendő Historiája mutatja ez, magának a' jegyzése Volneynak az újabb Kiadásban.*)

A' Római és Görög Országi szabadságnak 's egyenlőségnek magasztalói azomban nem tudták mit mondanak, 's egyenesen magok ellen befzéllették, nem vévén észekbe, hogy Spártában (Lacedaemonban) harmintz ezer Lakosoktól úgy függöttek kétszáz ezer úgy nevezett Ilóták, mint függenek ma az Indiai Szeretsen rab-szolgák Uraiktól, és hogy mód nélkül el ne találjanak szaporodni az Ilóták: a' Lacedaemoni Ifjak ki-jártak éjtszakánként vadászni őket nem különben mint valamelly vad állatokat; Athenae-ben, melly, minden szabadság szent helyének hirdetődik, egy ház se' vólt, melyben ugyan azt a' bánás módját fel ne lehetett volna találni, mellyet gyakorlanak a' mi Amériikai Colonusaink, a' magok Szeretsen rab-szolgáikra nézve; 's általjában igaz, hogy a' régi Görög Országának négy millió Lakosai közzül,

csak egy millió vólt szabad: a' többi pedig rab-szolga: és ez az állapotbéli külömbség, törvényül vólt vólt fel-téve 's meg-erősítve Lykurgus és Solon által; helyesnek esmérte azt Aristoteles, és az (úgy nevezett) isteni Plátó; szorossan ahoz tartották magokat az Athenae-béli, Spartai és Római Sereg-Vezérek, 's Követek, a' kik, Polybius, Titus Livius, és Thucydides Históriájában olly hangon beszéllenek, mint ha Attila, vagy Tchinguiskan embe-rci lettek vólna.

Nem vóltak Rómában is másképpen mind ezek, még akkor is, midön (a' szokott ki-fejezés szerént) a' leg szebb idei folytak Rómának. Külömbözött ugyan ottan ottan, az úgy nevezett Római Respublika' állapotja: de annyi mindenkor igaz, hogy ott a' népnek leg nagyobb része, melly Plebéjusokból állott, nagy uzsorák terhe alatt sínlódott, egynek egynek közülök a' birtoka nem tett négy hód földet is; vóltak ugyan neki is rab-szolgai, de a' kiktől nem egyébben külömbözött; hanem hogy meg-verhette azokat, el adhatta a' maga vok-sát, és meg-öszülhetett vagy el vezhetett a' tábori rab-szolgaságban, 's katonai ragadozásokban: a' hatalom és gazdagság ellenben, egy olly felekezet' kezeiben vólt, a' melynek Tagjai veszekedtek egymással; a' frigyos és társ népeket úgy nézték mint adózóikat.

Valóban, mentől tovább 's figyelmetesebben vi'sgálódtam a' Lacedaemoniak és Rómaiak

körül, kiket annyira magasztalnak: annál inkább által láttam, hogy tsak némelly mellékes környülállásokra nézve különbözött az 'ö igazgatások' formája, az Egyiptomi Mameluko kétól, 's az Algíri Dey-étől. A' szüntelenvaló had, a' foglyoknak le-öldösése, az afzszonyoknak 's gyermekeknek hóhérlása, hitetlenkedések, belső szakadások, házi tirannuskodás, az idegeneknek el nyomása: ezek azok a' meg-esmérhető bélyegegk, mellyekkel, ötszáz esztendő' el folyta alatt különböztették magokat Görög és Olasz Országok; a' mint Thucydides, Polybius, és Titus-Livius le-írják őket."

A' Pruszziái Udvar' részéről meg marad ugyan továbbra is Pári'sban az eddig való Követ Sandoz Rollin: de azért Marquis Lucchesini-t is oda küldi Követségbe a' Pruszszus Király:

Kotzebue' teátrumi darabjait, mellyek, eredetikeppen német nyelven készültek, nem tsak Angliában játszák már, különös meg-elégedéssel; hanem Északi-Amérikában is, mint a' Londoni Udvari Újságnak Mártz. 24-dikén költ darabja bizonyítja.